

בש"פ 6753/19 - מדינת ישראל נגד איברהים אבו זייד

בבית המשפט העליון

בש"פ 6753/19

לפני: כבוד השופט א' שטיין

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: איברהים אבו זייד

ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי
(סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, על
החלטה שניתנה ביום 15.10.2019 על ידי בית
המשפט המחוזי תל אביב-יפו (השופט א' הימן) במ"ת
43804-03-16
עו"ד טל אדיר כהן

בשם העוררת:

עו"ד ליאור גולן; עו"ד רותי סינאני

בשם המשיב:

החלטה

1. לפניי ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו (השופט א' הימן) אשר ניתנה ביום 15.10.2019 במ"ת 43804-03-16, במסגרת תפ"ח 43725-03-16 (להלן: התיק העיקרי), ובה הורה בית המשפט על המרת מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריח במעצר-בית תחת פיקוח אלקטרוני ותנאים מגבילים נוספים.

עמוד 1

2. בגדרו של התיק העיקרי, המשיב מואשם יחד עם בנו בביצוע פשעים חמורים אשר כוללים רצח וניסיון לרצח. לטענת המדינה, הרקע למעשים אלו הוא סכסוך אותו ביקשו השניים לפתור באמצעות סכינים, וכפועל יוצא מכך אדם אחד נרצח ושניים אחרים נפצעו. המשיב נמצא במעצר עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריה קרוב לארבע שנים. עד כה, מעצר זה הוארך שתיים-עשרה פעמים, למשך תשעים ימים בכל פעם, במסגרתו של סעיף 62 לחוק המעצרים. בשלב מסוים של משפטו, המשיב הודה בעובדותיו של כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, אולם אחר כך ביקש לחזור בו מהודאתו ובית המשפט התיר לו לעשות כן. עקב כך, בוטלה הכרעת הדין שבמסגרתה נמצא המשיב אשם בעבירות המיוחסות לו; המותב שדן בתיק העיקרי פסל את עצמו; והתיק עבר לפסי הוכחות בפני מותב אחר. פרשת ההוכחות טרם הסתיימה, והמשיב חוסה אפוא בצלה של חזקת החפות. יחד עם כך, קיימות ראיות לכאורה לביסוס אשמתו של המשיב בעבירות המיוחסות לו; מסוכנות הנשקפת מהמשיב הינה ברורה ומובנת; ועל ענייני מעצרו עד תום ההליכים חלה חזקת המסוכנות הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ג) לחוק המעצרים או, למצער, בסעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק.

3. בשל הימשכות ההליכים, מפאת מצב בריאותו הלא פשוט של המשיב, ונוכח ההערכה הסבירה כי מסוכנותו כהתה עם חלוף הזמן, בית משפט זה המליץ (כאמור בהחלטת השופטת י' וילנרבבש"פ 9567/17 מדינת ישראל נ' פלוני (19.12.2017)) וחזר והמליץ (ראו החלטת השופט נ' סולברגבבש"פ 8357/18 מדינת ישראל נ' אבו זייד (2.12.2018) והחלטת השופט י' אלרוןבש"פ 4164/19 אבו זייד נ' מדינת ישראל (25.6.19)) על בדיקת היתכנותה של חלופה למעצרו מאחורי סורג ובריה. באופן ספציפי יותר, שירות המבחן (להלן: השירות) נצטווה לבדוק האם ניתן וראוי להעביר את המשיב למעצר בית מלא תחת פיקוח אלקטרוני ותנאים מגבילים נוספים. השירות פעל בהתאם לכך והגיש לבית משפט קמא תסקירי מעצר שהאחרון שבהם, אשר הוגש ביום 9.7.2019, ממליץ על שחרור המשיב למעצר בית תחת פיקוח אלקטרוני בבית דודתו. כמו כן המליץ השירות כי דודתו של המשיב, יחד עם כמה אנשים נוספים הנמנים עם חבריו, ישמשו מפקחים וידאגו לכך שהמשיב יקיים את התנאים המגבילים אשר יוטלו עליו במסגרת חלופת המעצר המוצעת. המפקחים המוצעים הסכימו לקבל על עצמם את התפקיד והשירות התרשם כי "הינם אנשים סמכותיים, מבינים את משימת הפיקוח [ונ]מתאימים לשמש כמפקחים עבור [המשיב]".

4. בהחלטתו מיום 15.10.2019, קיבל בית משפט קמא את המלצת השירות והחליט להמיר את מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריה במעצר-בית תחת פיקוח אלקטרוני ותנאים מגבילים נוספים- זאת, בכפוף להתקיימותן של כמה דרישות לוגיסטיות שפורטו באותה החלטה. בית המשפט ציין כי מדובר בהחלטה קשה, מורכבת ומסובכת ביותר: מחד גיסא, מדובר בתיק רצח, רמת המסוכנות של המשיב אמנם כהתה אך עודנה ברף גבוה, והמשיב אף נמלט בעבר מאימת הדין למשך כחודש ימים, ולפיכך קיים סיכון להימלטותו בשנית; מאידך גיסא, המשיב נמצא במעצר מאחורי סורג ובריה במשך תקופה ארוכה של שלוש שנים ותשעה חודשים, ומצב בריאותו איננו קל, בלשון המעטה. לבסוף, בהתחשב במכלול השיקולים, קבע בית המשפט כי מן הדין להעביר את המשיב למעצר בית תחת פיקוח אלקטרוני כאמור לעיל, מינה לו שני מפקחים-ערבים, חייבם בהפקדת ערבות צד ג' בסך של 100,000 ₪ כל אחד, הטיל על המשיב ערבות עצמית בסך של 100,000 ₪ והפקדה כספית של דמי עירבון בסך של 50,000 ₪, אסר על יציאתו מן הארץ וחיובו בהפקדת דרכון.

5. המדינה טוענת כי בית משפט קמא שגה בהחלטתו זו. לטענתה, לזכות המשיב עומדת רק הימשכות ההליכים, בעוד שמנגד עומדים שיקולים רבים המטים את הכף לטובת המשיך מעצרו מאחורי סורג ובריה: מסוכנות המשיב, אשר נלמדת ממהותן ומחומרתן של העבירות המיוחסות לו – רצח וניסיונות רצח של קטינים שבוצעו באמצעות חבירה לבנו הקטין; הימלטות המשיב מאימת הדין בעבר; העובדה כי הדירה בעכו והמפקחים שהוצעו נפסלו בעבר על ידי בית המשפט ואינם יכולים אפוא להבטיח חלופת מעצר בטוחה; וכן ההערכה כי ההליכים מושא התיק העיקרי קרובים לסיום.

6. המשיב, מנגד, סומך את ידיו על החלטת בית משפט קמא. לטענתו, החלטה זאת מהווה המשך טבעי ונכון להחלטת בית משפט זה בבש"פ 4164/19 הנ"ל והיא עומדת על יסודות איתנים, אשר כוללים את תסקיריו העדכניים ואת המלצתו החיובית של שירות המבחן וכן את התרשמותו הבלתי-אמצעית של בית המשפט מהמפקחים. כמו כן טוען המשיב, כי תכנית הפיקוח שאושרה בהחלטה קמא מאיינת כל מסוכנות הנשקפת ממנו, אם בכלל, שכן היא כוללת פיקוח הדוק של שני מפקחים במקום מרוחק ממגוריהם של המתלוננים. מטעמים אלה, ובהתחשב בנסיבותיו הרפואיות, מבקש המשיב כי אדחה את הערר.

דיון והכרעה

7. מקרה זה איננו קל להכרעה. המשיב מואשם במעשים חמורים ביותר, שכאמור כוללים רצח וניסיון לרצח אשר בוצעו בדם קר ולאחר תכנון מוקדם. קורבנות המעשים הללו היו קטינים. המשיב אף ניסה להימלט מאימת הדין ונתפס. מאידך, מדובר באדם חולה שמשפטו נמשך זה זמן רב והינו עצור עד תום ההליכים קרוב לארבע שנים חרף חזקת החפות העומדת לזכותו. יתירה מכך: ההחלטה אם לשחרר את הנאשם לחלופת מעצר כזאת או אחרת מסורה לשיקול-דעתו של בית משפט קמא כערכאה דיונית. בית משפט קמא הפעיל שיקול דעת זה לטובת המשיב לאחר ששקל את מכלול הנסיבות והשיקולים אשר נוגעים לעניין – אלו שתומכים בחלופת המעצר שאומצה על ידיו ואלו ששוללים אותה – ואחרי שקיים שיג ושיח מתמשך עם השירות. בדרך שבה הפעיל בית משפט קמא את שיקול דעתו, בכל הקשור לצורך לשחרר את המשיב לחלופת המעצר כאמור, לא מצאתי שום פגם המצדיק התערבות של ערכאת הערר. המדינה גם לא ניסתה להוכיח – וממילא לא הוכיחה – את קיומו של פגם כזה. תחת זאת, הלינה המדינה על האופן שבו העריך בית משפט קמא את סיכוייה של חלופת המעצר האמורה, תוך שהיא חוזרת ומפרטת לפניי את כל השיקולים אשר תומכים בהמשך מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריה, למרות שבית משפט קמא בחן אותם אחד-לאחד ולא הקל בהם ראש. במלים אחרות: המדינה ביקשני כי אשים את שיקול דעתי תחת שיקול דעתו של בית משפט קמא ואעריך את הסיכונים הרלבנטיים מבראשית.

8. חוששני כי לבקשה זו לא אוכל להיענות. אין בידי לשקלל את הסיכונים הרלבנטיים מחדש, שכן בית משפט זה אינו נוהג להתערב בכגון דא. כפי שציין השופט א' רובינשטיין (כתוארו אז) בבש"פ 5054/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה ח (22.7.2014) "[בית המשפט העליון אינו נוהג] להתערב בעררים על החלטות שחרור למעט תוספת החמרת תנאים". לפיכך, לא אתערב בעצם ההחלטה להמיר את מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריה במעצר-בית תחת פיקוח אלקטרוני, אשר נתקבלה על ידי בית משפט קמא. החלטה זו תוסיף אפוא לעמוד על כנה בתנאים שנקבעו ואושרו על ידי בית משפט קמא, כמצויין בעמודים 120-121 לפרוטוקול הדיון מיום 15.10.2019.

9. יחד עם כך, סבורני כי בית משפט קמא הקל עם המשיב יתר על המידה בקבעו כי על המשיב להפקיד דמי

עירבון בסך של 50,000 ₪ בלבד. סכום זה של דמי העירבון איננו תואם את חומרתו של תיק רצח, והמשיב ממילא לא היה ראוי להקלה בעירבון לנוכח ניסיונו להימלט מאימת הדין. בהתחשב בניסיון זה ובמסוכנות שעודנה נשקפת מן המשיב, הנני קובע על כן כי יהא עליו להפקיד, כתנאי לשחרורו לחלופת המעצר שאושרה לו, סך של 150,000 ₪ במזומנים או בערבות בנקאית אוטונומית. עירבון זה יחולט לטובת אוצר המדינה בכל מקרה של הפרת תנאי מתנאיה של חלופת המעצר הנ"ל על ידי המשיב.

10. בכפוף לשינוי זה של תנאים מגבילים, הנני דוחה אפוא את הערר.

ניתנה היום, א' בחשון התש"ף (30.10.2019).

שׁוֹפֵט
